

ХОЗЯЙСТВЕННО-ПРАВОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЫНКА РЕАЛИЗАЦИИ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ

Морщагина Н. С.

Исследованы проблемы формирования и развития фармацевтического рынка Украины, а также его отдельные правовые механизмы.

Ключевые слова: аптечная деятельность; государственное регулирование аптечной деятельности; механизмы государственного регулирования.

THE LEGAL TRENDS IN THE MARKET OF PHARMACEUTICAL PRODUCT

Morschagina N. S.

This article investigates the problem of formation and development of the pharmaceutical market of Ukraine, as well as its separate legal mechanisms.

Key words: pharmacy operations; government regulation of pharmaceutical activities, mechanisms of state regulation

УДК 346:621.39(477)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Ю. І. Остапенко, стажист-дослідник

Національний університет

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Присвячено господарсько-правовим питанням регулювання відносин, що виникають у телекомунікаційному комплексі України. Запропоновано трирівневу систему його законодавчого забезпечення: перший рівень — Телекомунікаційний кодекс України; другий — спеціальне законодавство за окремими видами телекомунікаційних послуг; третій — додаткові закони за пріоритетними напрямками кожного окремого виду телекомунікаційних послуг.

Ключові слова: телекомунікаційне законодавство, кодифікація телекомунікаційного законодавства, телекомунікаційні послуги.

Постановка проблеми. Одна зі стратегічних для будь-якої країни галузей — телекомунікаційна — відіграє величезну роль для активізації розвитку глобальної та регіональної економіки.

Кінець ХХ — початок ХХІ ст. став часом стрімких технологічних змін у телекомунікаційній галузі. Виробники та оператори запропонували користувачам безліч нових послуг та пристроїв: мобільні телефони; комп'ютери, ноутбуки, планшети з можливістю користуватися системою Інтернет; безпроводний Інтернет; охоронні сигналізації; телевідеоконференц-зв'язок; Skype; POS-термінали та ін. Більшість цих технологічних інновацій виявилися задіяними населенням, корпораціями та державами. Але технічний розвиток телекомунікаційної галузі потребує достатньо високого рівня і законодавчого забезпечення. Однак останнє в країні не удосконалюється такими темпами, з якими виникають нові інноваційні продукти у техніці.

Перелічені фактори зумовили необхідність та актуальність дослідження проблематики господарсько-правового забезпечення регулювання телекомунікаційного комплексу країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що тематика правового забезпечення відносин з передавання інформації засобами телекомунікації отримала недостатню увагу вчених-правознавців. Винятком можна назвати Ю. Волкова, який видав низку робіт із цієї теми: «Телекоммуникационное право», «Основы телекоммуникационного права» [2; 3].

У 60–70 рр. ХХ ст. питання співвідношення права та інформатики торкалися також такі радянські вчені, як Ю. Кудрявцев, С. Москвін, Н. Полевой, М. Рассолов, А. Шляхов, А. Ейсман, Г. Яновський. У роботах цих науковців висвітлюються окремі питання правового регулювання діяльності телекомунікацій. У той же час аналіз співвідношення інформаційного продукту та засобів телекомунікації в їх динамічному господарсько-правовому аспекті залишилося фактично поза увагою дослідників.

Формулювання цілей. Метою статті є дослідження змісту суспільних відносин у сфері передавання інформаційного продукту засобами телекомунікацій та повнота їх законодавчого забезпечення. Особливої уваги в цьому контексті вимагає з'ясування систематики типів ринкових телекомунікаційних відносин у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Сучасна сфера господарювання, у якій поєднується ринковий механізм із соціальним спрямуванням економіки, потребує порядку, здатного забезпечити гармонізацію приватних та публічних інтересів (в економічному сенсі — ринкового саморегулювання та публічно-правового регулювання) [1].

Для будь-якої держави право функціонує як єдина, юридично цілісна, внутрішньо узгоджена система загальнообов'язкових правил поведінки. Важ-

ливим аспектом такої внутрішньої узгодженості є структура права як закономірна організація його елементів [2]. Первинним ланцюжком системи права є нормативно-правовий припис чи, як частіше називають, норма права; зовнішньою (нормативною) формою останньої є стаття права; норми права як такі об'єднуються в інститут права; найбільш розвинутою формою об'єднань правових інститутів є підгалузь права; підгалузі та інститути в сукупності утворюють галузі права, як кінцевий елемент ланцюга системи права як окремої категорії.

Як слушно зазначає Д. Каримов, «система правових категорій стане дієвою лише в тому разі, якщо вона не тільки пасивно відтворює реальність та базується на органічній єдності ..., а й — що не менш важливо — з випередженням відображає існуючу реальність» [3], що дозволяє «враховувати із високою мірою вірогідності віддалені наслідки правового регулювання». Крім того, як писав ще Ф. Енгельс, у сучасній державі право має не тільки відповідати загальному економічному становищу, не тільки бути його відбиттям, а також бути внутрішньо узгодженим вираженням, яке не заперечувало б само себе через внутрішні суперечності [4].

З розвитком права виникли такі процеси, як уніфікація, спеціалізація, диференціація та інтеграція. Який саме із цих процесів почне виникати, залежить від ефекту, на який розраховують законодавець і безпосередні учасники правовідносин.

Якщо розглянути більш докладно, то диференціація, включаючи її предметний галузевий, підгалузевий, інституційний рівні, призначена забезпечити більш точне, адресне, врешті-решт диференційоване у мікрорівневому масштабі суспільних відносин їх правове регулювання. Такий процес, як інтеграція нормативного матеріалу, призначений забезпечити системний, потенційно синергетичний характер правового регулювання, визначаючи параметри макрорівневого масштабу суспільних процесів. Цей процес відбувається навіть не звертаючи уваги на його предметно-галузеве розмежування. Такий інтеграції, інтегративній систематизації норм права має кореспондувати відповідний макрооб'єкт у системі суспільних відносин, яким власне і виступає економічна система. Адже її частини, складові, які мають власні «відповідальні» галузі права та законодавства, повністю або частково повинні бути підпорядкованими завданням забезпечення ефективного функціонування спільних для них системоутворюючих зв'язків, через які й здійснюється взаємодія між елементами такої суспільної системи. До таких елементів слід віднести фактори виробництва, майнові права щодо них та їх суб'єктів стосовно використання та залучення зазначених факторів у господарську діяльність, виробничий процес. У цілому йдеться про природні ресурси, енергоносії, грошові кошти, об'єкти інтелектуальної власності у формі інноваційних

продуктів, трудову спроможність громадян тощо. Отже, елементом економічної системи виступає підприємець як автономна одиниця чи суб'єкт господарювання, що власне і компонує фактори виробництва в організовану підприємницьку діяльність. Окремим елементом системи ми можемо назвати і безперечно споживачів, яким можуть бути притаманні дезінтегрованість або організованість, вимогливість та схильність до проведення власної споживчої політики на ринку або пасивність тощо. Звичайно, окремий сегмент економічної системи утворюють держава, інші суб'єкти публічної влади, що через систему владних (організаційно-господарських) відносин мають забезпечувати публічні інтереси в механізмі функціонування такої системи та правовий господарський порядок як такий.

Макроекономічна політика держави, яка своєю діяльністю впливає на стан агрегатних показників функціонування економіки через корекцію різноманітних мікропроцесів на кшталт сукупного платоспроможного попиту, сукупних заощаджень та накопичень інвестиційних ресурсів, динаміки стану конкурентоздатності товарів та послуг, масштабів експортно-імпоротної діяльності, рівня безробіття та якості трудових ресурсів тощо. Така політика враховує також загальні властивості національного економічного організму, такі, як технологічний рівень виробництва, стан монополізації внутрішніх ринків, ступінь інтегрованості до світової економіки, особливості циклічних процесів у вітчизняній економіці тощо. Саме у сфері макроекономічних відносин реалізується хоча і не вся, але значна частина напрямів економічної політики, зокрема, кредитно-грошової, бюджетної, податкової, структурно-галузевої, інвестиційної, антиінфляційної, зайнятості, зростання внутрішнього ринку та ін., що власне і мають сукупно забезпечити макроекономічну рівновагу [5].

Державне регулювання економічних процесів, як уявляється, доцільно поділяти на мікро- та макрорівневе, хоча такий поділ є досить умовним. Мікрорівневе державне регулювання має індивідуальний характер та реалізується через механізм організаційно-господарських відносин, одним із суб'єктів якого і є безпосередній суб'єкт господарювання. Він повинен у процесі організації або здійснення власної господарської діяльності особисто забезпечити визначені публічні інтереси. В той же час макрорівневе державне регулювання хоча також може мати у складі правовідносин суб'єктів господарювання, але його кінцевою метою є мультиплікаційні ефекти, що виявляються на макроекономічному рівні через активізацію чи гальмування господарської діяльності великої кількості суб'єктів господарювання, що не є безпосередніми їх учасниками. Власне йдеться про систему активних відносин між державною та суспільною організаціями економічного життя, у яких держава повною мірою використовує свої суверенні права, реалізує владний характер впливу на суспільні відносини. Таким чином, маємо всі

підстави для максимально відповідального і водночас творчого конструювання системи правового забезпечення цих відносин.

У сфері функціонування економічних відносин можливим прикладом актуальності є створення функціональних полігалузевих нормативно-правових модулів. Отже, постає проблема телекомунікаційного комплексу та відповідно телекомунікаційної політики держави, які безперечно являють собою макрооб'єкти управлінського та правового впливу з боку держави. Адже в єдиному комплексі узгоджено мають функціонувати правові інститути, підгалузі і навіть галузі законодавства, що регулюють діяльність у сфері передачі інформації різноманітними каналами зв'язку, устаткування телекомунікаційного обладнання та телемереж, функціонування мобільних компаній та компаній з обслуговування мережі Інтернет, телекомпаній, інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури як такої тощо. Таким чином, комплекс суспільних відносин, що забезпечують безперервний процес передавання інформаційного продукту між її учасниками шляхом надання відповідних послуг з використанням спеціально створеної та функціонуючої технічної інфраструктури різних видів телекомунікацій утворюють поняття телекомунікаційної системи. Окремий же тип суспільних відносин, а також технологічний тип технічної передачі інформаційного продукту, що на підставі договорів відповідних послуг реалізується між правоволодільцем інформаційного продукту та його споживачем за допомогою суб'єктів телекомунікаційної діяльності, утворюють комплексне і економічно автономне поняття — «телекомунікації».

Як така телекомунікація — це цілісна інфраструктура, що швидко проникає у всі сфери суспільства, наприклад, система Інтернет виконує процес консолідації інформаційних систем. Якщо на початковому етапі свого розвитку інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) слугували лише для спілкування та поширення некомерційної інформації, то сьогодні вже очевидно, що мережеві технології можуть успішно використовуватися і з комерційною метою. Очевидно, що найближчим часом глобальні телекомунікаційні технології стануть найважливішою складовою частиною світової економічної інфраструктури, наприклад, упровадженням ІКТ в різні галузі економіки, що, у свою чергу, сприяло виникненню таких понять, як електронна комерція (e-commerce), мобільний банкінг (mobile banking або e-banking), ІР-телефонія (IP-telephony), дистанційна освіта (distance learning) тощо.

Таким чином, слід підкреслити, що ІТК, а в їх складі телекомунікації як окрема категорія, утворюють в системі законодавства специфічну, як вважається, достатньо автономну і у той же час невід'ємну складову, яка і є специфічним об'єктом національного законодавства. В цьому контексті часто дискутується про доцільність інституціалізації телекомунікаційного законодавства.

Наприклад, багато хто з російських учених вважають, що «інформаційне право є самостійною галуззю права, а телекомунікаційне право — комплексною підгалуззю (субгалуззю) інформаційного права». Але відомий російський учений в телекомунікаційній галузі права Ю. Волков в одній зі своїх наукових праць досконало спростував цю думку. По-перше, він назвав телекомунікаційне право «транспортним правом». По-друге, це специфічний правовий режим у телекомунікаційній сфері. Послуги не можна виривати із технологічного процесу, як не можна без наслідків вирвати із живого тіла окремий орган. Комплексний характер галузі телекомунікаційного права зумовлений також загальним проникненням телекомунікацій як сучасного носія інформації. Крім того, і комплексний характер, і особливий правовий режим підкреслюються наскрізною функцією оператора, який спочатку отримує ліцензію, дозволи на ресурси, потім створює і вводить в експлуатацію мережу, далі підтримує мережу і надає послуги [6]. І нарешті, комплексність телекомунікаційного права доводить теза Т. Скорікової: «...до предмета телекомунікаційного права слід віднести суспільні відносини, які виникають у зв'язку зі створенням, функціонуванням та управлінням усіх телекомунікаційних мереж як технологічних систем» [7].

Отже, доцільність формування спеціалізованого формування телекомунікаційної системи в окремий інститут права не викликає сумнівів, а звідси — і формування спеціалізованого телекомунікаційного законодавства [8].

Чинне телекомунікаційне законодавство України багатьма фахівцями характеризується як часткове, фрагментарне, узгоджене та структурно невпорядковане. Крім того, потребують узгодження, гармонізації положення і підходи Цивільного та Господарського кодексів України стосовно правового регулювання телекомунікаційних відносин, що набуває особливого значення у зв'язку з прийняттям нових нормативно-правових актів без проведення попередньої ґрунтовної правової експертизи їх положень на відповідність чинному законодавству України. Причому домінують роль щодо вирішення питань організації та здійснення інноваційної діяльності виконують підзаконні нормативно-правові акти, що не може не насторожувати за умови визнання стратегічним національним інтересом формування інноваційно-інформаційної моделі економіки України, оскільки досягнення практичних результатів за стратегічними напрямками соціально-економічного розвитку може бути забезпечено лише у разі проведення необхідних заходів, упровадження механізмів та встановлення правил поведінки на вищому загальнодержавному рівні. Крім того, підзаконне правове регулювання за відсутності цілісної системної законодавчої бази загрожує розпорошенням єдиної стратегічної лінії соціально-економічного розвитку держави, її зведенням лише до окремих питань. Крім того, підвищується можливість суміщення акцентів та підміни завдань.

Основна причина недосконалості вітчизняного телекомунікаційного законодавства, на нашу думку, полягає не в тому, що законодавець «несумлінно», «поверхово» підійшов до вирішення ключових питань у телекомунікаційній сфері, а у тому, що він не встигає за досить стрімкими змінами парадигм, що відбуваються у світовому соціально-економічному просторі, за активним науково-технічним розвитком держав-лідерів, а також за об'єктивною зміною потреб населення та господарської системи у зв'язку з розвитком ринкових відносин. Якщо на момент розроблення та прийняття Закону України «Про телекомунікації» телекомунікаційні відносини, як уже зазначалося, фактично зводилися до спілкування та поширення некомерційної інформації, то зараз це відносини, які пов'язані з передаванням, трансляцією та реалізацією інформаційної продукції, тобто тут вже йдеться про окремих сегмент національної економіки — національну телекомунікаційну систему, у рамках якої відбуваються комерційні відносини. Відносини щодо залучення фінансових ресурсів на виконання інноваційних проектів у телекомунікаційній галузі становлять лише декілька видів відносин із суб'єктами телекомунікаційної інфраструктури.

Наявні недоліки правового регулювання відносин, пов'язаних з організацією та здійсненням інноваційної діяльності, правова невизначеність та гостра потреба у законодавчому забезпеченні телекомунікаційної сфери адекватною соціальною та економічною політикою стимулюють пошук найбільш адекватної зазначеним цілям та сутності телекомунікаційних відносин правової форми їх регулювання. Одним із варіантів розв'язання поставленої проблеми є систематизація телекомунікаційної галузі права, а саме його кодифікація.

Кодифікація як окрема теоретична категорія являє собою особливу змістовну форму систематизації законодавства. Вона здійснюється шляхом перероблення та зведення правових норм, що містяться в різних актах, у логічно узгоджений нормативно-правовий акт, котрий системно і вичерпно регулює певну сферу суспільних відносин, як правило, на галузевому рівні.

Отже, стосовно систематизації, а саме кодифікації телекомунікаційного законодавства необхідно зазначити, що розробка комплексного нормативно-правового акта в телекомунікаційній сфері з метою забезпечення системного правового регулювання відносин, що складаються у зв'язку з передаванням, трансляцією чи іншими засобами розповсюдження інформаційного продукту та забезпеченням його передавання від одного суб'єкта іншому як окремого логічно завершеного техніко-економічного циклу, а також таких, що пов'язані з організаційним, фінансовим, правовим забезпеченням, стимулюванням, управлінням та контролем за телекомунікаційними процесами, потребує врахування практично повного кола типів та видів відносин, що визначають загальні умови і засади правового регулювання відносин, які складаються у зв'язку з функціонуванням національної телекомунікаційної системи.

Необхідно підкреслити, що суспільна важливість телекомунікаційних відносин обумовлюється тим, що вони є визначальною складовою як соціальних, так і бізнес-відносин як таких, а в умовах сучасної економіки вони є її одним із визначальних сегментів. Отже, перелічені обставини свідчать про вимоги до рівня якості законодавчого регулювання в зазначеній сфері. Відсутність прогалин у цій сфері призведе до можливості більше наблизитися до більш ідеальної моделі правової держави та регулювання за допомогою права більшості процесів людського життя в умовах сьогодення. Тому розробка та прийняття Телекомунікаційного кодексу України за цих умов є радикальним засобом підвищення якості правового регулювання відповідних суспільних відносин.

Разом з тим цілісна система нормативно-правового матеріалу в названій сфері повинна, як уявляється, передбачити трирівневу систему законодавчого забезпечення телекомунікаційному ринку країни: перший рівень — створення Телекомунікаційного кодексу України; другий — спеціальне законодавство за окремими видами телекомунікаційних послуг; третій — додаткові закони до пріоритетних спрямувань за кожним окремим видом телекомунікаційних послуг.

Перший рівень — це Телекомунікаційний кодекс України, тобто єдиний, зведений, юридично і логічно цілісний нормативний акт, що забезпечує на науковій основі повне, узагальнене та системне регулювання відносин у відповідній галузі права або підгалузі законодавства.

Предмет Телекомунікаційного кодексу України — господарські відносини, що виникають у процесі функціонування національної телекомунікаційної системи між її учасниками, а також між ними та іншими учасниками господарських відносин, наділених щодо них господарською компетенцією, які пов'язані з відправленням інформаційних продуктів, їх розповсюдженням та реалізацією телекомунікаційними мережами. Іншими словами, ним мають бути врегульовані відносини, що складаються у зв'язку із відправленням, передаванням, розповсюдженням інформаційних продуктів за допомогою телекомунікаційних мереж та їх упровадженням як телекомунікаційних протягом повного телекомунікаційного циклу, а також ті, що пов'язані з організаційним, фінансовим, правовим забезпеченням, стимулюванням, управлінням та контролем за телекомунікаційними процесами.

Основою базового кодексу повинні бути такі аспекти: саме технічна інфраструктура як умовний об'єкт та продуктивний критерій, що має певні технічні характеристики, умови використання, зокрема, частотного ресурсу, особливості правових режимів експлуатації відповідних об'єктів, а також напрями та засоби державного регулювання їх функціонування. У той же час продуктивний критерій передбачає логіку розбудови нормативно-правового

середовища реалізації телекомунікаційних відносин, що «відштовхується» від самого інформаційного продукту, яким стає об'єктом телекомунікаційно-договірних відносин. Ураховуючи їх різноманітні типи та правовий режим передавання, створюється можливість розбудови законодавства з урахуванням усіх інших, залежних складових системи телекомунікаційних відносин. Як уявляється, проведення систематизації саме за цими двома критеріями дозволить у телекомунікаційному законодавстві визначити і забезпечити достатній спектр правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з організацією та здійсненням телекомунікаційної діяльності.

Як видається, до питань, що мають отримати правове врегулювання в Телекомунікаційному кодексі як основоположному нормативно-правовому акті держави з питань забезпечення, стимулювання та здійснення телекомунікаційної діяльності суб'єктами господарювання в рамках функціонування національної телекомунікаційної системи, слід віднести: 1) предмет регулювання; 2) визначення національної телекомунікаційної системи та її структури; 3) вихідні засади та принципи державного регулювання національної телекомунікаційної системи; 4) предмет, структуру та форми реалізації державної телекомунікаційної політики; 5) загальні положення про прогнозування та планування в телекомунікаційній галузі; 6) правові механізми та заходи реалізації державної телекомунікаційної політики; 7) підстави, порядок застосування та види заходів державного регулювання надзвичайного стану в телекомунікаційній сфері; 8) правовий статус суб'єктів телекомунікаційної діяльності, їх організаційно-правові форми, різновиди та основні вимоги до діяльності; 9) перелік, правовий статус інших учасників телекомунікаційних відносин, особливості їх діяльності в телекомунікаційній сфері; 10) визначення та перелік телекомунікаційних об'єктів, їх співвідношення з послугами в телекомунікаційній сфері, а також забезпечення за допомогою останньої інформації як об'єкта інтелектуальної власності, умови та особливості їх обротоздатності; 11) поняття, зміст та різновиди телекомунікаційних відносин; 12) форми участі держави та територіальних громад у телекомунікаційних відносинах зі встановленням принципів розподілу прав на об'єкти інтелектуальної власності та інформаційні об'єкти, створені державними (комунальними установами) або за рахунок коштів державних (місцевих) бюджетів; 13) загальні засади функціонування телекомунікаційного ринку, його організаційно-правові форми; 14) договірні та позадоговірні форми обороту телекомунікаційних об'єктів; 15) міжнародно-правові аспекти обороту інформаційних продуктів за телекомунікаційними системами; 16) захист прав учасників телекомунікаційних відносин; 17) правове визначення телекомунікаційної інфраструктури, її склад та особливості функціонування; 18) спеціальні режими у телекомунікаційній діяльності.

У свою чергу сфера кодифікованого законодавчого регулювання створює своєрідний каркас правового регулювання: не торкаючись конкретних деталей механізму і випадків, вона регламентує на загальному рівні основні аспекти суспільного життя. Кодекс покликаний визначити принципи та елементи, що стосуються змісту і сутності правового регулювання в телекомунікаційній сфері, на підставі і на виконання яких можуть видаватися конкретизуючі норми. Звідси й впливає більш абстрактний та базовий характер нормативних приписів, що повинен міститися у кодексі, і більш конкретний характер приписів спеціальних нормативно-правових актів відповідно головних пріоритетних послуг, які у свою чергу утворюють автономні підсистеми в телекомунікаційній сфері. Це мобільний, фіксований зв'язок, Інтернет, телебачення як телекомунікаційна послуга, радіо, поштовий зв'язок та залежно від назв і низка відповідних ним законів України: «Про фіксований зв'язок», «Про мобільний зв'язок», «Про Інтернет», «Про телебачення», «Про радіомовлення», «Про поштовий зв'язок». Кожен із цих законодавчих актів повинен відповідати специфіці тієї сфери, яку він регулює, а звідси — й ступінь узагальнення кодифікованого акта.

Третій рівень — це закони, які розкривали б більш докладну сутність відповідної технічної інфраструктури та були більш конкретними у формулюваннях базисних технічних понять, ніж у законах, що є вищими у трирівневій системі телекомунікаційного регулювання порівняно з цими актами. Наприклад, Закон України «Про мобільний зв'язок» відповідає другому рівню телекомунікаційної реформаторської ідеї, а йому кореспондують на третьому рівні Закони України «Про супутниковий мобільний зв'язок», «Про стільниковий мобільний зв'язок», «Про радіорилейний мобільний зв'язок» та ін.

Висновки. Прийняття трирівневої системи законодавчого забезпечення в телекомунікаційній галузі, а саме кодексу та системи дворівневих додаткових законів дозволить визначити основні питання функціонування національної телекомунікаційної системи та охопити правовим регулюванням відносини, що складаються в її межах. Ця система здатна також виконувати функцію основи державної правової інноваційної політики в телекомунікаційній сфері, а Телекомунікаційний кодекс повинен об'єднати навколо себе та стати центральною ланкою системи телекомунікаційного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Знаменский Г. Л. Общественный и хозяйственный порядок и законодательство / Г. Л. Знаменский // Государство и право. — 1994. — № 4. — С. 61–69.
2. Правознавство : підручник / А. І. Берлач, Д. О. Карпенко, В. С. Ковальський та ін. ; за ред. В. В. Копейчикова, А. М. Колодія. — К. : Юрінком Інтер, 2006. — 748 с.

3. Каримов А. Д. Методология права (предмет, функции, проблемы философии права) / А. Д. Каримов. — 2-е изд. — М. : Аванта+, 2001. — 560 с.
4. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф.Энгельс : в 50-ти т. — 2-е изд. — М. : Госполитиздат, 1965. — Т. 37. — 599 с.
5. Задохайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави : монографія / Д. В. Задохайло. — Х. : Юрайт, 2012. — 456 с.
6. Волков Ю. В. О предмете и методе телекоммуникационного права. Официальный сайт: «Телекоммуникационное право» [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://telecomlaw.ru/articles/articles.html#.USPm0KVhg3Q>
7. Скорикова Т. Н. Информационное и телекоммуникационное право в современном гражданском обороте / Т. Н. Скорикова // Вестн. Томск. гос. ун-та. — 2008. — № 307. — С. 97.
8. Загальна теорія держави і права: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. — Х. : Право, 2011. — 584 с.

МОДЕРНИЗАЦИЯ И СИСТЕМАТИЗАЦИЯ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ

Остапенко Ю. И.

Посвящено хозяйственно-правовым вопросам регулирования отношений, возникающих в телекоммуникационном комплексе Украины. Предложена трехуровневая система его законодательного обеспечения: первый уровень — Телекоммуникационный кодекс Украины; второй — специальное законодательство по отдельным видам телекоммуникационных услуг; третий — дополнительные законы в соответствии с приоритетными направлениями каждого вида телекоммуникационных услуг.

Ключевые слова: телекоммуникационное законодательство, кодификация телекоммуникационного законодательства, телекоммуникационные услуги.

MODERNIZATION AND UKRAINE SYSTEMATICS TELECOMMUNICATIONS LEGISLATION

Ostapenko Y. I.

Dedicated to the economic and legal aspects of regulating relations arising in the telecommunications industry in Ukraine. A three-tier system of its legal framework: first level — Telecommunications Code of Ukraine, the second — specific legislation on certain types of telecommunication services, third — additional laws on priority areas of each type of telecommunications services.

Key words: telecommunications law, telecommunications law codification, telecommunication services.